

«Герої нації: Тарас Бульба-Боровець»

/до 110-річчя від дня народження/

**За Честь і Волю йшли у бій,
За Самостійність воювали.
Боролись на землі своїй,
В борні – героями ставали.
М. Яковчук**

Рівненська обласна рада оголосила 2018-й роком Тараса Бульби-Боровця, засновника Української повстанської армії «Поліська Січ».

Тарас Дмитрович Боровець народився 9 березня 1908 року у селі Бистричі Березнівського району Рівненської області. Сім'я була багатодітною (дев'ятеро дітей) та малоземельною. У дитинстві, за схожий на картоплину ніс, старші діти прозвали Тараса «Бульбою». «За цю зневагу, - писав пізніше Боровець у книзі «Армія без держави», - я дуже гнівався і суворо відбивався. Коли ж у школі прочитав гоголівського «Тараса Бульбу», то почав своїм ім'ям гордитися».

Дитинство і юність його минули під впливом розповідей діда Уліяна про трагічну історію України, про прадіда, котрий виступив разом з Мазепою на боці Карла XII проти жорстокого Петра I.

Не маючи змоги навчатись у школі через скрутне матеріальне становище сім'ї, Тарас Боровець наполегливо займався самоосвітою. Багато читав, цікавився політикою.

Ситуація на тогочасному Поліссі дуже сприяла політизації людей. Тому ще молодим він влився в ряди національно-визвольного руху.

Вирішальну роль у залученні його до політики відіграв сотник Василь Раєвський. Він у 1932 році познайомив Боровця з полковником колишньої армії Української народної республіки Іваном Литвиненком, який розгледів у юнакові організаторські здібності й залучив до виконання своїх завдань. Саме за його дорученням Тарас декілька разів нелегально переходив кордон з СРСР. Там він на власні очі побачив організований більшовиками голодомор українського народу.

У 1934 році Тарас Боровець за зв'язки з ОУН (Організацією українських націоналістів) та написання книги антипольського спрямування «Пан депутат у Сеймі», був ув'язнений на три роки до концентраційного табору у Березі Картузькій. Там Т. Боровець познайомився з багатьма відомими націоналістами, людьми різних політичних поглядів. Протягом 1935-1937 рр. Тарас займався організацією роботи кам'яного кар'єру в с. Карпилівка. Проте утиски і переслідування з боку польських властей не припинялись. Йому було заборонено проживати у прикордонній зоні й наказано негайно переїхати вглиб Польщі. Польсько-німецька війна застала його у Варшаві. Там він стає свідком напливу втікачів із Західної України, яка у вересні 1939 року опинилась під контролем Червоної Армії.

1 серпня 1940 року Т. Бульба-Боровець переходить кордон між Німеччиною і Радянським Союзом, таємно добирається до містечка Степань (нині – Сарненський р-н).

Під час більшовицької окупації продовжує роботу з організації націоналістичного підпілля на Поліссі та Волині, яке у роки німецько-радянської війни (1941-1945рр.) стало основою військового об'єднання «Поліська Січ». Центр дислокувався у м. Сарни, контролюючи територію на відтинку Слуцька-Гомеля-Житомира. А в серпні 1941 р. загони вояків Тараса Бульби-Боровця першими увійшли у містечко Олевськ на Житомирщині. Там було запроваджено українське управління, зорганізовано міліцію, сформовано Українську повстанську армію «Поліська Січ» і, навіть, перейменовано вулиці. З серпня по листопад 1941р. м. Олевськ було столицею вільної української «республіки», яка увійшла в історію під назвою Олевська Республіка.

Навесні 1943 року УПА "Поліська Січ" стала однією з найпотужніших військових сил на Волині та Поділлі чисельністю від 10 до 20 тисяч осіб. В цей час Т.Боровець бере участь у переговорах про об'єднання зі штабом УПА-Північ, однак, пропозицію про входження його відділів в єдиний повстанський рух він відхилив.

У липні 1943 року Бульба-Боровець перейменував очолювані ним загони в Українську народно-революційну армію (УНРА). У кінці 1943 р. під час перебування у Берліні

генерал-хорунжий був арештований гестапо і відправлений у концтабір Заксенгаузен, де в цей час утримувався Степан Бандера.

Після розгрому фашистів перебував у еміграції в Західній Німеччині. З 1948 року проживав в Канаді. Організував і був провідником Української народної гвардії, співробітником видань «Бюлетень Головної команди УНГ», органу УНГ «Меч і воля», вишкільних зошитів «Військова справа», летючок «Залізний заслон» тощо.

Помер 15 травня 1981 року, похований у Нью-Йорку на кладовищі Бавнд-Брук.

Своєрідним підсумком життєвого шляху Тараса Бульби-Боровця стали його спогади «Армія без держави. Слава і трагедія українського повстанського руху», яка вийшла друком лише у 1981 р. у Вінніпезі (Канада).

Згідно з розпорядженням Рівненської міської управи від 26 березня 1993 року за № 541-р одна з вулиць обласного центру перейменована на вулицю Тараса Боровця (Бульби). У червні 1996 року на малій Батьківщині отамана в с. Бистричі було встановлено меморіальну дошку. А в 2005 році в м. Березне відкрито перший у світі пам'ятник генерал-хорунжому Української повстанської армії «Поліська Січ» Тарасові Бульбі-Боровцю .

Ця видатна історична постать й досі залишається маловідомою загалом. Він хотів здобути незалежність із якомога меншими людськими втратами, бо вважав, що в правовій демократичній державі життя кожного громадянина – найвища цінність.

Книги

Бульба-Боровець Т. Армія без держави. Слава і трагедія українського повстанського руху / Т.Бульба-Боровець. - К.,1996. - 269с.

Про нього

Боровець Б. Тарас Боровець. Літературно-публіцистична діяльність / Борис Боровець // Погорина. - 2011. - № 16-17. - С.339-362.

Тарас Бульба-Боровець // Капранови, брати. Мальована історія Незалежної України. - К.,2013. - С.70.

Тарас Бульба-Боровець // Пашук І. Меморіальні дошки в Рівному. Історико-краєзнавчий довідник / І. Пашук. - Рівне, 2008. - С.16.

Повстанський рух отамана Тараса Бульби-Боровця : Дослідження, спогади, документи / Упоряд. Й.Пацула, Є. Шморгун. - Рівне,1998. - 183 с. – (Реабілітовані історію).

Тарас Бульба-Боровець // Прищепя Б. Історичне краєзнавство Волині /Б. Прищепя, О.Прищепя.- Рівне ,2008. - С.291.

Тарас Бульба-Боровець // Українська Повстанська Армія / упоряд.В.П.Товстий. - Х.,2007. - С. 50.

Тарас Бульба-Боровець // Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / В.Вятрович та ін.. - Львів,2007. – С.43.

Статті

Бухало Г. Син землі поліської : До 95-річчя від дня народження Тараса Бульби-Боровця /

Г.Бухало // Волинь. - 2003. - 7-21 березня.

Гайбонюк В. Історична довідка про Тараса Бульбу-Боровця / В.Гайбонюк // Волинь. -2009. - 4 березня. - С.9.

Кидрук І. Бульба- Боровець повернувся на Батьківщину у бронзі / І. Кидрук // Вісті Рівненщини. - 2005. - 18 травня. - С.1.

Інтернет- ресурси

Тарас Бульба-Боровець [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [веб-сайт]. - Електрон. дані. - Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Тарас_Бульба-Боровець . - Назва з екрана.

Тарас Бульба – Боровець [Електронний ресурс] // Український Центр : [веб-сайт]. - Електрон.дані. - Режим доступу :

www.ukrcenter.com/Література/50082/Тарас-Бульба-Боровець/Біографія

. - Назва з екрана.

Черкаська Г. Тарас Бульба – Боровець [Електронний ресурс] // Г.Черкаська // Ua Modna : [веб-сайт]. - Електрон.дані. - Режим доступу : <http://www.uamodna.com/articles/taras-buljba-borovec/> . - Назва з екрана.

Підготувала: провідний методист Л.А.Лаврук

Відповідальна за випуск: директор РОБД Н.А.Назарук